

Nr 136.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ytterligare anslag till folkskoleseminariets i Lund nybyggnad; given Stockholms slott den 24 mars 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att utöver det anslag å 657,000 kronor, som år 1913 beviljats till uppförande av erforderliga byggnader för folkskoleseminariet i Lund, för samma ändamål bevilja ett anslag av 127,000 kronor och därav på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 30,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24
mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
von SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Ytterligare
anslag till
folkskolese-
minariets i
Lund ny-
byggnad.

Riksdagen beslöt år 1913 att till uppförande i huvudsaklig överens-
stämmelse med för ändamålet uppgjorda ritningar och förslag av erfor-
derliga byggnader för folkskoleseminariet i Lund bevilja ett anslag av
657,000 kronor och därav anvisa på extra stat för år 1914 ett belopp av
200,000 kronor. Vid anmälan den 4 juli 1913 av riksdagens ifrågava-
rande beslut fann Kungl. Maj:t gott ställa sistnämnda belopp till överin-
tendentsämbetets förfogande för därmed avsett ändamål.

Sedermera har riksdagen år 1914, på Kungl. Maj:ts förslag, av berörda
anslag ytterligare anvisat på extra stat för år 1915 ett belopp av 200,000
kronor, vilket belopp Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1915 ställt
till överintendentsämbetets förfogande efter 1916 års ingång att användas
för därmed avsett ändamål.

Vidare anvisade riksdagen år 1915, i enlighet med Kungl. Maj:ts

därom gjorda framställning, av ifrågavarande anslag ett belopp av 125,000 kronor på extra stat för år 1916. Jämväl detta belopp har Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1915 ställt till överintendentsämbetets förfogande att användas för därmed avsett ändamål.

Slutligen har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1916 års riksdag under åttonde huvudtiteln, punkten 144, föreslagit riksdagen att av samma anslag anvisa på extra stat för år 1917 återstoden, 132,000 kronor. Enligt vad känt är har detta förslag blivit av riksdagens kamrar bifallet.

Sedan arbetena för ifrågavarande seminariebyggnad vid två särskilda tillfällen, i slutet av år 1915 och i början av år 1916, utbjudits å entreprenad, har nu överintendentsämbetet i skrivelse den 22 februari 1916 hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes hos innevarande års riksdag äska ett tilläggsanslag å 127,000 kronor för uppförande av oförmälda byggnad.

Som skäl för denna hemställan har ämbetet anfört bland annat:

Enligt nädigt brev den 4 juli 1913 hade Kungl. Maj:t funnit gott uppdraga åt överintendentsämbetet att efter samråd med rektor vid seminariet i Lund gå i författning om utförande av de nya seminariebyggnaderna i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten G. Améen uppgjorda ritningar och förslag, dock med rätt för överintendentsämbetet att vidtaga sådana ändringar, som i anledning av vad riksdagen anfört i avseende å önskvärheten av besparingar eller eljest kunde befinnas lämpliga och icke vållade ökning i den beräknade kostnaden. I sammanhang därmed hade till ämbetets förfogande ställts det av riksdagen på extra stat för år 1914 anvisade anslaget å 200,000 kronor att för därmed avsett ändamål användas, med rätt för ämbetet att redan under år 1913 förskottsvis utbekomma den del av ifrågavarande anslag, som under nämnda år kunde befinnas erforderlig.

Sedermera hade ämbetet, som under hand erhållit meddelande att, med avseende å tidsförhållandena, här omhandlade byggnadsföretag tills vidare icke borde igångsättas, likaledes under hand blivit tillsagt därom, att samma företag numera borde påbörjas. Genom särskilda nådiga beslut den 26 juni 1915 hade ämbetet vidare av byggnadsanslaget i fråga fått ställas till sin disposition efter ingången av år 1916 såväl det för år 1915 anvisade beloppet av 200,000 kronor som den summa av 125,000 kronor, som anvisats för år 1916.

Härefter hade överintendentsämbetet — sedan ämbetet på sin tid för åstadkommande av behöriga entreprenader, nödiga ritningar och handlingar lämnat i uppdrag åt arkitekten Améen, vad byggnadsarbetet anginge, och åt ingenjören Hugo Theorell beträffande icke blott värmeledningen utan jämväl gas-, vatten- och avloppsledningarna att, under inseende av ämbetets intendent för kronans under ämbetets inseende ställda hus i landsorten, utarbета sådana och efter det nämnda personer fullgjort dessa uppdrag — för sin del gillat och godkänt de sålunda uppgjorda ritningarna och handlingarna.

Häruppå hade ämbetet, med överlämnande av nämnda ritningar och handlingar, i skrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län den 19 oktober 1915 anhållit, att befallningshavanden ville, på sätt gällande författningar stadgade, å sär-

skilda entreprenader utbjuda de olika arbetena för uppförande av ifrågavarande byggnader, med undantag av arbetena med belysningen, jämlikt nämnda ritningar och handlingar med föreläggande därvid, att de särskilda anbudena skulle vara till befallningshavanden ingivna sist kl. 12 på dagen den 14 december 1915.

I anledning härav hade ämbetet med skrivelse från befallningshavanden den 24 december 1915 fått mottaga protokoll, hållet å landskontoret i Malmö den 14 i samma månad i anledning av ifrågavarande entreprenad, och vid samma protokoll fogad förteckning över de inkomna anbudena ävensom själva anbudena.

Enligt berörda protokoll den 14 december 1915 med tillhörande förteckning, vilka handlingar voro bilagda överintendentensämbetets skrivelse, hade nämnda dag följande anbud å arbetena inkommit:

<i>A. Byggnaderna.</i>	Alt. I. Kronor.	Alt. II. Kronor.
Av byggmästaren Nils Dahlqvist i Malmö	617,300: —	620,300: —
Om hjälklagen utfördes som »håltegelvalv», varvid plan underryta erhöles och den föreskrivna spräckpanelen på regler därigenom kunde undvaras, minskades kostnaden med kronor 26,000: —.		
Av byggmästaren A. Strand i Lund (endast å arbetena 2—6 i förslaget).....	41,250: —	
» » O. W. Svensson i Lund	699,852: —	708,342: —
» » N. Nilsson i Lund	613,950: —	618,050: —
» » M. J. Roijer i Lomma	742,610: —	750,610: —
» » K. Hansson i Lund	515,275: —	518,575: —
» » J. A. Persson i Malmö.....	675,000: —	675,500: —
K. Hanssons och J. A. Perssons anbud hade inkommit efter den utsatta tiden.		

<i>B. Värmeledning.</i>	Kronor.
Av aktiebolaget Sana i Malmö	53,390: —
» » Carl Gerner i Malmö	58,890: —
» » Joh. Sjöström i Malmö	57,905: —
» värmeledningsaktiebolaget Celsius i Malmö	53,725: —
» Carl Holmbergs mek. verkstadsaktiebolag i Lund	69,375: —
» P. A. Sjögren i Stockholm	56,700: —
» Carl Hanssons aktiebolag i Stockholm	53,550: —

<i>C. Gas-, vatten- och avloppsledningarna.</i>	Kronor.
Av aktiebolaget Sana i Malmö	43,980: —
» » Carl Gerner i Malmö	44,144: —
» » Joh. Sjöström i Malmö	46,691: —
» P. A. Sjögren i Stockholm	45,960: —
» Carl Th. Olssons Eftr. i Lund (för sent inkommet).....	44,589: —

Kungl. Maj:ts befallningshavande anförde i sin berörda skrivelse den 24 december 1915, att befallningshavanden, i enlighet med de upplysningar, som befallningshavanden inhämtat beträffande anbudsgivarnas personer, kompetens och ekonomiska bärkraft, för sin del finge föreslå, att beträffande byggnadsarbetenas utförande måtte antagas det anbud, som avgivits av byggmästaren Nils Dahlqvist i Malmö, samt att i fråga om anläggningen av värme-, gas-, vatten- och avloppsledningar måtte antagas de anbud, som inkommit från aktiebolaget Sana, likaledes i Malmö.

I sin skrivelse den 22 februari 1916 yttrade överintendentensämbetet vidare:

För den händelse de av befallningshavanden till antagande föreslagna anbuderna skulle godtagas, skulle kostnaderna för ifrågakvarande bygge bliva följande:

för byggmästeriarbetena enligt Nils Dahlqvists anbud	kronor	617,300: —
för värmelednings- och ventilationsarbeten enligt aktiebolaget Sanas anbud	»	53,300: —
för gas-, vatten- och avloppsledningsarbeten enligt samma aktiebolags anbud	»	43,980: —
för elektrisk installation enligt ämbetets kostnadsberäkning	»	14,000: —
samt för administration och oförutsedda utgifter, jämväl enligt ämbetets kostnadsberäkning	»	60,000: —

Summa kronor 788,670: —

Då emellertid för ändamålet anvisats ett belopp av allenast	kronor	657,000: —
skulle, för den händelse förenämnda anbud antoges, kostnaderna komma att överskrida anslaget med	kronor	131,670: —

Som ämbetet funnit sig av kostnadshänsyn icke kunna antaga vare sig förenämnda, av befallningshavanden till godtagande föreslagna anbud å byggmästeriarbeten eller något av de övriga anbuderna å samma arbeten, hade ämbetet i skrivelse till befallningshavanden den 4 januari 1916 anhållit, att befallningshavanden ville i behörig ordning utlysa ny entreprenad å nämnda arbeten till den 10 februari 1916 klockan 12 på dagen, efter de till befallningshavanden förut överlämnade ritningar och handlingar, dock med föreskrift, att vid anbudens avgivande skulle lämnas uppgifter dels om den kostnadsminskning, som skulle uppstå, därest den i hithörande arbetsbeskrivning stadgade förankringen i grunden ävensom de i samma beskrivning bestämda förankringssträngar av armerad betong uteslötes, dels om kostnadsminskningen vid fasadens utförande av utvalt vanligt rött murtegel i stället för av handslaget violett fasadtegel, dels om kostnadsminskningen vid användande av taktegel utan fals i stället för av sådant med fals, dels ock om kostnadsminskningen för det fall att väggarna i lärosalarna kalkfärgades i stället för att spacklas och oljemålas. Härjämte hade ämbetet i samma skrivelse hemställt, att befallningshavanden måtte i särskilda meddelanden till anbudsgivarna å värmelednings- samt gas-, vatten- och avloppsledningsarbetena för ifrågakvarande bygge — med tillkännagivande för dessa om den nya byggnadsentreprenaden — göra förfrågan, huruvida de kunde finnas villiga att till den 1 maj 1916 kvarstå vid sina av ämbetet ännu icke prövade anbud.

I anledning av ämbetets sistberörda skrivelse hade ämbetet från befallningshavanden fått emottaga dels en den 19 januari 1916 dagteknad skrivelse, varav framginge, att av anbudsgivarna å gas-, vatten- och avloppsledningsarbetena ingen och av anbudsgivarna å värmeledningsarbetena allenast Carl Hanssons aktiebolag förklarar sig villigt kvarstå vid sitt förut i ämnet avgivna anbud, dels ock en den 14 februari 1916 daterad skrivelse, med vilken översänts protokoll, hållet å landskontoret i Malmö den 10 i samma månad i anledning av den senast utlysta entreprenaden, ävensom de tillhörande anbudena, och framginge av sistnämnda skrivelse, att befallningshavanden i enlighet med de upplysningar, som befallningshavanden inhämtat beträffande anbudsgivarnas personer, kompetens och ekonomiska bärkraft, för sin del jämväl denna gång föreslagit, att byggmästaren Nils Dahlqvists i Malmö anbud måtte antagas. Ämbetet hade, i likhet med befallningshavanden, funnit det av byggmästaren Dahlqvist avgivna anbudet vara det förmånligaste. Detta anbud slutade å ett belopp av 617,300 kronor, utan inskränkning i det uppgjorda förslaget, och å 606,700 kronor, med iakttagande av vissa i anbudet närmare angivna förändringar beträffande grunden och målningsarbetena; övriga av anbudsgivaren upptagna inskränkningar i förslaget torde icke böra ifrågakomma. Härvid vore emellertid att märka, dels att denne anbudsgivare syntes hava av något misstag gjort för ringa avdrag med avseende å målningsarbetet, dels ock att tiden för anbudets giltighet gått till ända den 20 februari 1916.

Jag bör här nämna, att anbud i övrigt hade inkommit från byggmästarna A. Hermansson i Lund å 611,815 kronor, N. Nilsson i Lund å 613,950 kronor, O. Wilke i Lund å 648,500 kronor och M. J. Roijer i Lomma å 742,610 kronor, allt utan inskränkning i det uppgjorda förslaget: med iakttagande av vissa inskränkningar skulle även dessa anbuds slutbelopp nedbringas.

För beräkandet av kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag, fortsatte överintendentensämbetet, borde man sålunda utgå från att byggnadsarbetena komme att draga en kostnad av bortåt 606,700 kronor. Kostnaderna för värmeledning och för gas-, vatten- och avloppsledning hade i ovan omförmälda anbud av aktiebolaget Sana beräknats till respektive 53,390 och 43,980 kronor. Dessa anbuds giltighetstid hade emellertid, såsom ovan framhållits, jämväl utgått. Anbud å arbeten av detta slag hade under nuvarande förhållanden synnerligen begränsad giltighetstid, varför infordrande av nya sådana i frågans nuvarande läge torde vara till föga gagn. Man torde därför, med hänsyn till ständigt stegrade pris, få nöja sig med att beräkna kostnaderna för dessa arbeten efter nyssnämnda anbudssummor med tillägg av t. ex. 10 procent. Posten för dessa arbeten skulle sålunda böra upptagas till 107,107 kronor. För belyningsarbetena föreläge ännu icke någon fastställd plan, men torde den för dessa arbeten ursprungligen beräknade kostnaden 14,000 kronor kunna anses tillräcklig, att döma av resultatet vid uppförandet av det nya seminarier i Uppsala. Den för ritningar, kontroll, administration och oförutsedda utgifter beräknade summan av 60,000 kronor torde icke med säkerhet kunna väntas giva något överskott av betydelse. I synnerhet som av detta belopp skulle bestridas jämväl kostnaderna för flera tidigare uppgjorda byggnadsplaner. Med stöd av vad nu framhållits torde sålunda kostnaderna för ifrågavarande bygge böra för närvarande beräknas på följande sätt:

byggmästeriarbeten	kronor 606,700: —
värmelednings- och ventilationsarbeten	» 58,729: —
gas-, vatten- och avloppsledningsarbeten	» 48,378: —
elektrisk installation	» 14 000: —
administration, ritningar och oförutsedda utgifter m. m.	» 60,000: —
	Summa kronor 787,807: —
Då anslaget utgjorde allenast	kronor 657,000: —
skulle sålunda erfordras ytterligare	» 130,807: —

På grund av ovan omförmälda missförstånd med avseende å avdrag beträffande målningsarbetena torde emellertid den sålunda ytterligare erforderliga summan kunna nedsättas till ett belopp av 127,000 kronor.

I detta ärende har folkskolöverstyrelsen den 6 mars 1916 avgivit utlåtande och därvid, med förmålan att överstyrelsen under fortgången av ärendets behandling haft tillfälle att samråda med överintendentsämbetet, tillkännagivit, att överstyrelsen icke hade något att erinra mot framställningen i fråga utan funne sig böra för sin del förorda bifall till vad överintendentsämbetet hemställt.

När under senare delen av år 1914 en undersökning anställdes rörande möjligheten att, på grund av rådande ekonomiska förhållanden, låta anstå med vissa utgifter, till vilkas bestridande anslag voro uppförda å 1915 års stat, låg den tanken nära till hands, att uppförandet av ifrågasvarande seminariebyggnad, för vilket arbete endast förberedande åtgärder då ännu kunnat vidtagas, skulle, lika väl som vissa andra av statens byggnadsarbeten, kunna uppskjutas till en ur statsfinansiell synpunkt gynnsammare tid. Den utredning, som i detta hänseende verkställdes, gav emellertid vid handen, att ett dylikt uppskov icke borde förekomma.

Såsom framgår av mitt anförande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 januari 1915, punkten 131, äro nämligen undervisningslokalerna i den gamla seminariebyggnaden i Lund av flera skäl, ej minst på grund av osedvanligt stark arsenikhalt i väggfärgen, synnerligen olämpliga för sitt ändamål, och en reparation av den omfattning, som skulle krävas för att sätta dem i försvarligt skick, skulle bliva allför kostsam. Jag uttalade därför såsom min mening, att den beslutade nya seminariebyggnaden i Lund borde snarast möjligt komma till stånd. Jag är fortfarande av samma uppfattning och anser således, att arbetet med uppförande av denna byggnad bör ofördröjligen påbörjas.

Då emellertid det belopp, 657,000 kronor, som riksdagen år 1913 beviljat till ifrågasvarande byggnadsarbete, var beräknat efter de vid den tiden

Departement-
schefen.

rådande byggnadsprisen och det nu till följd av de senaste årens prisstegringar visat sig omöjligt att för detta belopp få arbetet utfört, synes mig i förevarande fall ingen annan utväg vara för handen än att hos riksdagen äska behövt tilläggsanslag. Överintendentsämbetets beräkning av detta anslags storlek torde böra godtagas.

Det är emellertid ej nödvändigt, att hela det erforderliga beloppet, 127,000 kronor, uppföres å 1917 års stat. För detta ändamål har ej heller något anslagsbelopp tagits i beräkning i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag. Genom kamrarnas beslut hava emellertid vissa nedläggningar å sammanlagt något mer än 30,000 kronor gjorts i de av Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln äskade anslagen. Under dessa förhållanden torde ur den synpunkt, jag nyss berört, intet hinder möta att av det till seminariebyggnaden i Lund erforderliga tilläggsbeloppet, 127,000 kronor, uppföra 30,000 kronor på extra stat för år 1917; återstoden, 97,000 kronor, torde få äskas på 1918 års stat.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att utöver det anslag å 657,000 kronor, som år 1913 beviljats till uppförande av erforderliga byggnader för folkskoleseminariet i Lund, för samma ändamål bevilja ett anslag av 127,000 kronor och därav på *extra stat* för år 1917 anvisa ett belopp av 30,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. G:son Lönegren.